

Lessons learned | projectbreed

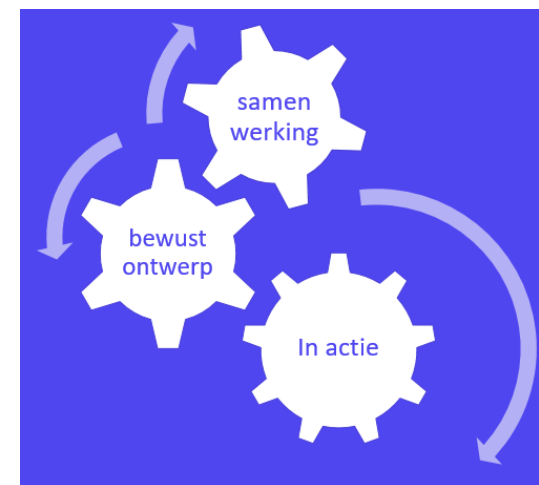
Sara Van Waes





Sterk beroepsonderwijs vraagt **verwevenheid tussen school en beroepspraktijk**. Allerm minst eenvoudig en in de realiteit blijken leren en werken vaak gescheiden. Vanuit GHLOBO (Grensoverstijgende Hybride Leeromgevingen in het Beroepsonderwijs) gingen we hiermee aan de slag vanuit het kader '**hybride leeromgevingen**'.

We delen graag onze opbrengsten als wegwijzer voor wie aan de slag is of wil met krachtige leer-werkomgevingen. Geen te volgen stappenplan, maar **inzichten, overwegingen en concrete voorbeelden**.



Samenwerken

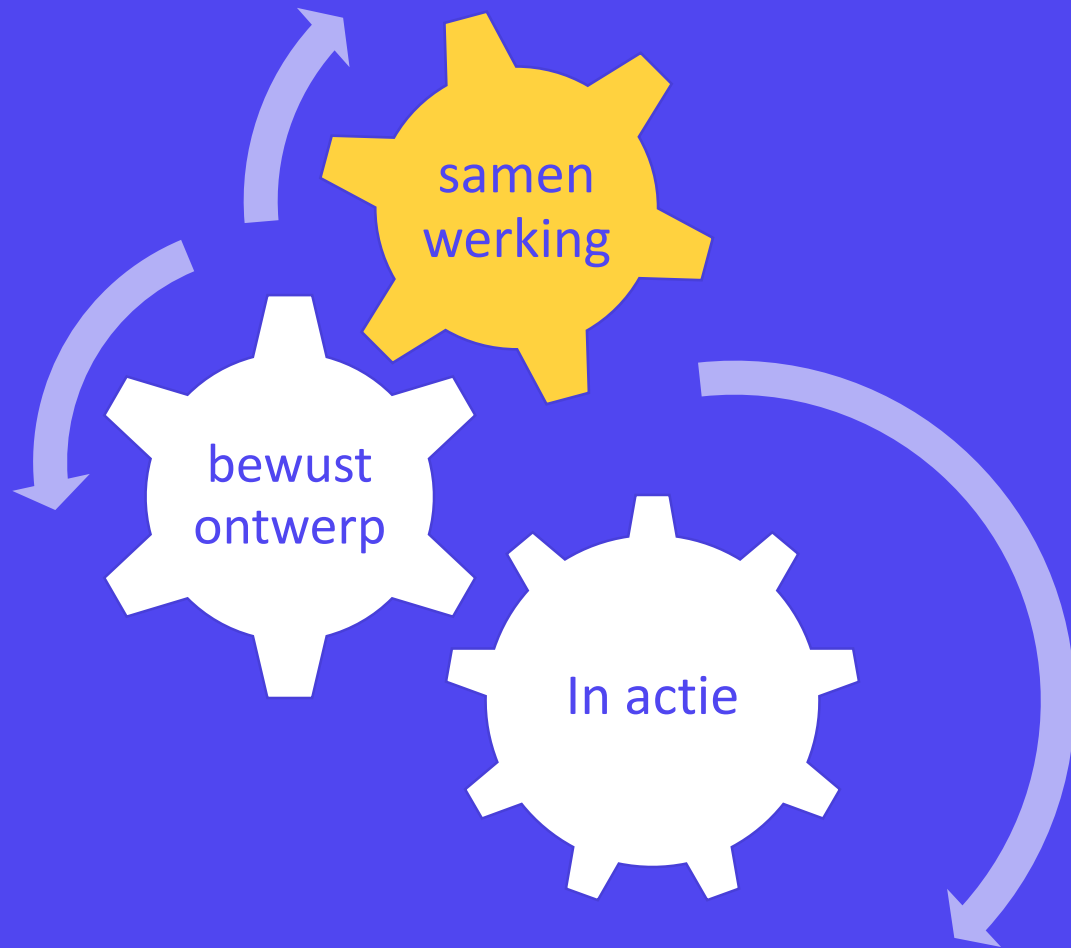
- Mogelijkheden
- Draagvlak
- Afspraken
- Financiering
- Ecosysteem

Bewust ontwerpen

- Inhoud
- Sociaal
- Ruimtelijk
- Temporeel
- Materieel

In actie

- Testen
- Brugmomenten
- Beoordelen
- Professionaliseren
- Verduurzamen



ZORG



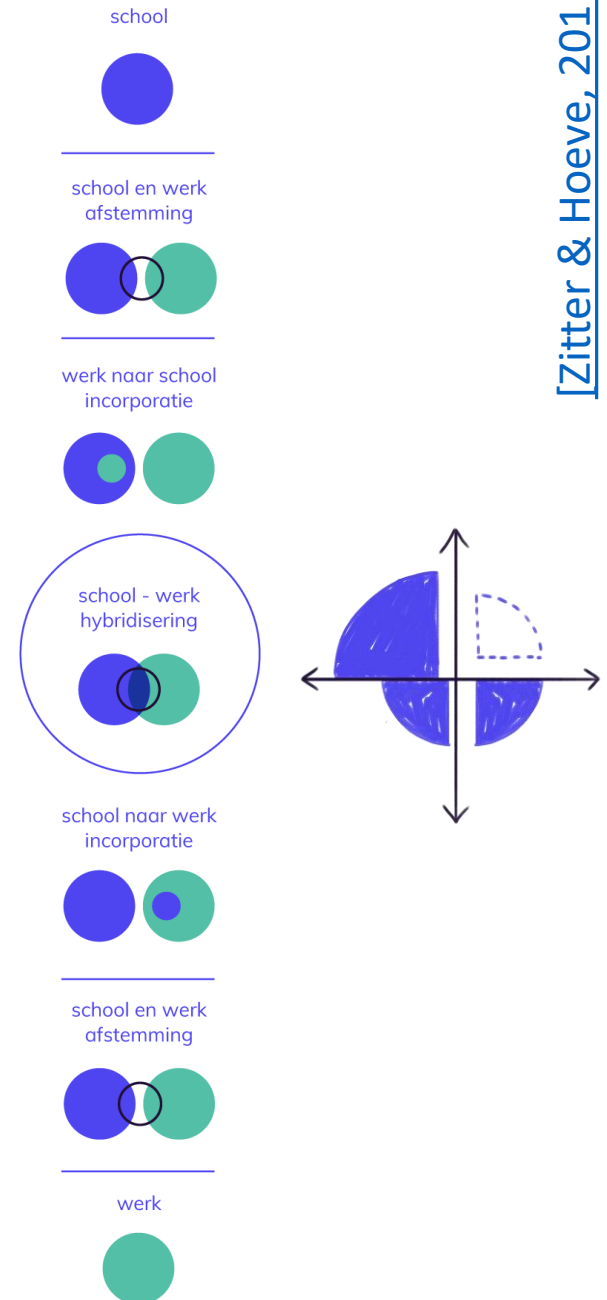
LOGISTIEK



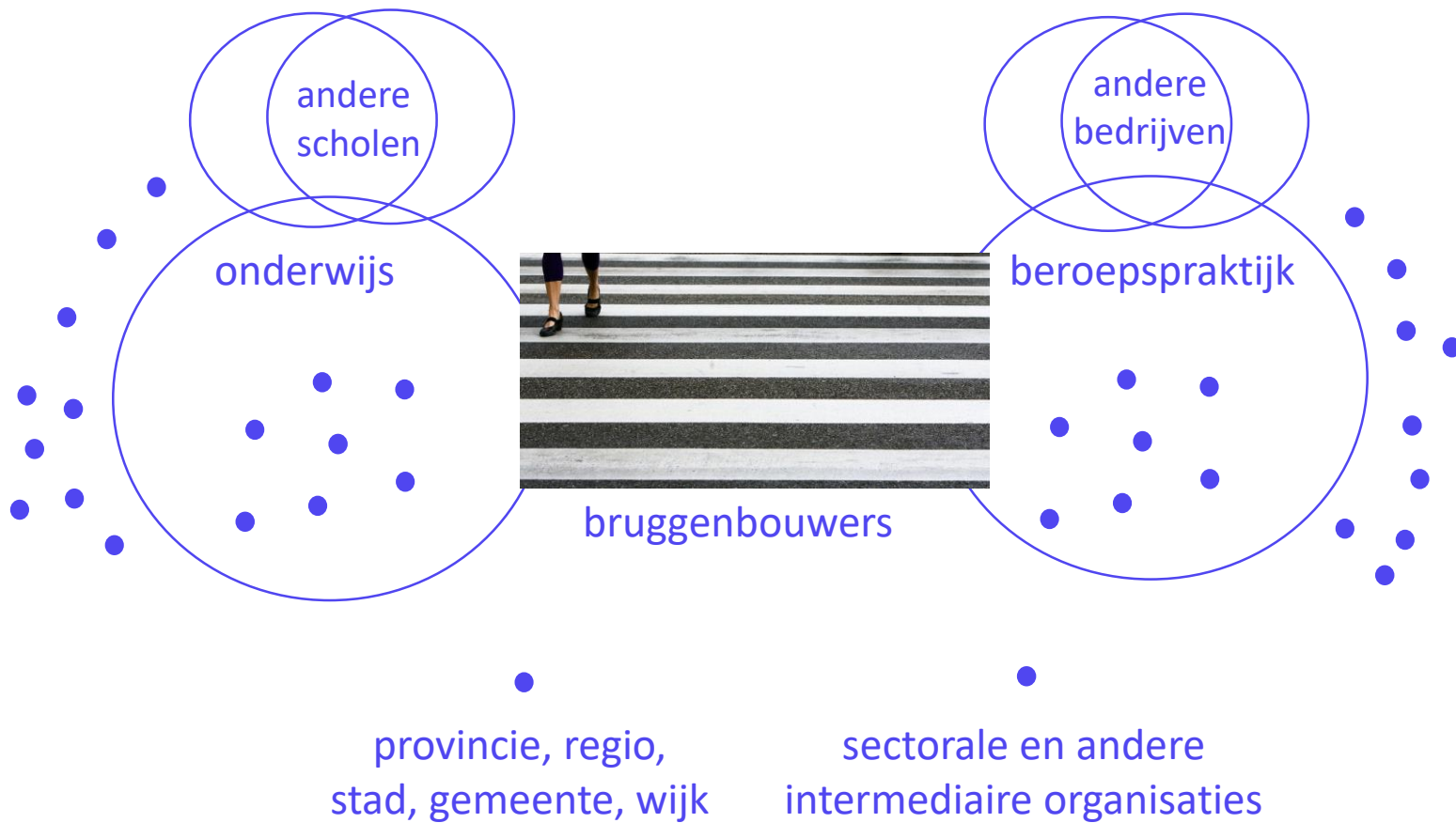
ENERGIETRANSITIE

Samenwerking

- Spraakverwarring...
 - >> # gradaties van leren/werken/innoveren/onderzoeken
 - >> “krachtige leer-werkomgevingen”
- Geen stappenplan of ‘heilige graal’
- Veel gaan kijken en zelf ervaren
 - >> voorbij de “ja maars...” naar “het kan!”
- Complexiteit, tijd & intensiteit



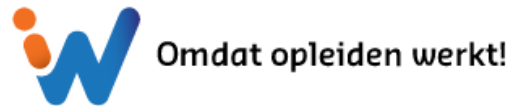
Samenwerking



Samenwerking

Bruggenbouwers

- Aandacht voor profiel, professionalisering, duurzaamheid van rol, ruimte, mandaat,...
- Op verschillende niveaus
>> draagvlak! échte vinden van elkaar...



“

Heel interessant hoe in Nederland de sectororganisaties bedrijven en scholen ontzorgen. Op deze manier wordt het praktisch en administratief ook een haalbare kaart.

[bedrijf]

”

Samenwerking

- Initiële focus op papieren & geregeld...
>> eerst het ontwerp, dan de afspraken
- Waar moeten we het dan samen allemaal over hebben?
- (Gezamenlijke) wins & waardecreatie
>> ambities voorbij 'voor de studenten' - opleiden voor de sector

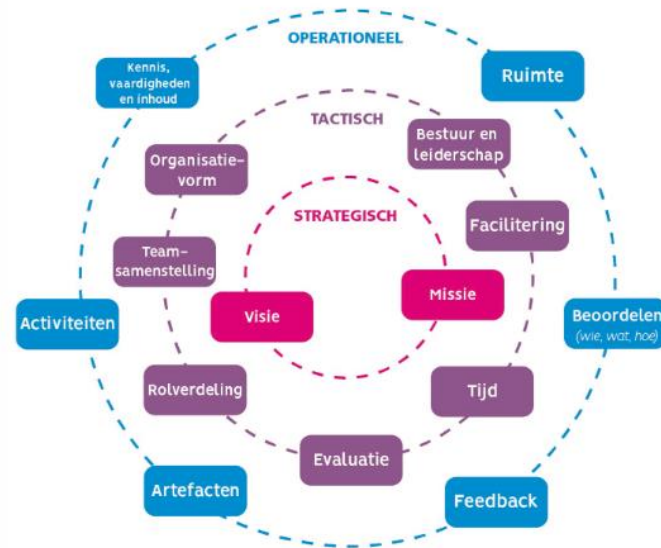
mbo rij n // land

Scan hybride leeromgeving

Opleiding/opleidingsonderdeel:

Typ hier

Strategische Motieven
voor Samenwerking Tool
(SMS-tool)



[Toolbox Fontys]



Het is niet: 'nu hebben we je gevangen en je mag niet meer over de schutting kijken'. Dat werkt niet. Het is mooi als mensen blijven, daar hopen we natuurlijk op. Maar uiteindelijk is het onze taak om op te leiden voor de sector.

[leidinggevende bedrijf]



Beperk de rol van bedrijven niet tot locatie of opdrachtgeverschap, maar haal meer uit samenwerking. Anders gaat het niet werken.

[expert]



Inspiratie - Ondersteunende tools om tot afspraken te komen

- › Tools: o.a. raamwerk om in gesprek te gaan, G.R.O.E.I. quick scan voor impactvolle HLO's [Fontys Hogeschool]
- › Tool met aanbevelingen bij de opstart van HLO's en te maken afspraken [Versnellingsplan]
- › Scan om op strategisch, tactisch en operationeel niveau de samenwerking in HLO's door te spreken en vorm te geven [MBO Rijnland]

Informatie over bruggenbouwers

- › Overzichtspagina over bruggenbouwers in HLO's, met informatie over profielen en professionalisering, podcasts, praktijkgericht onderzoek etc. [Fontys Hogeschool]
- › Artikel over de rol en vaardigheden van bruggenbouwers [Bovens, Moresi, van den Langenberg & Snoeren, 2022]
- › Akkerman, S. F., & Bakker, A. (2011). Boundary crossing and boundary objects. Review of Educational Research, 81(2), 132-169.

Inspiratie - Overeenkomsten, convenanten en contracten

- › Bouwstenen met voorbeelddocumenten om de nodige afspraken op papier te krijgen [Sterk Beroepsonderwijs]
- › Voorbeeld van een samenwerkingsovereenkomst [Sterk Beroepsonderwijs]
- › Voorbeeld van convenant in de logistieke sector [TruckAcademy, BOVAG]

Inspiratie

- › Tool om strategische motieven voor samenwerking in kaart te brengen in 3 fasen [Fontys]
- › Gesprekinstrument met strategische en tactische vragen over o.a. ambitie en gezamenlijke taal [Fontys]
- › Praatplaat voor gezamenlijke reflectie over ambitie, belangen, relaties, organisatie en proces van HLO's; het Inspiratiecompas; het Education Model Canvas als overzicht-template [Platform Zorg en Welzijn]
- › Voorbeeld van werken met gedeeld beeld om gedeelde missie scherp te krijgen/houden [MBO Rijnland]



Samenwerking | “co-creatie”

- Weerstand goed uitpluizen [voldoende fundament? handelingsverlegenheid? engagement? leercultuur?]
- Aan de cultuur raken vraagt veel
- Belang van bestuurders, leidinggevenden
- Ruimte voor informele | ‘de mayonaise’



“

We moesten over onze eigen schaduw heenstappen. Als we mensen willen voor de logistiek, dan moeten we met elkaar opleiden.

[leidinggevende bedrijf]

”

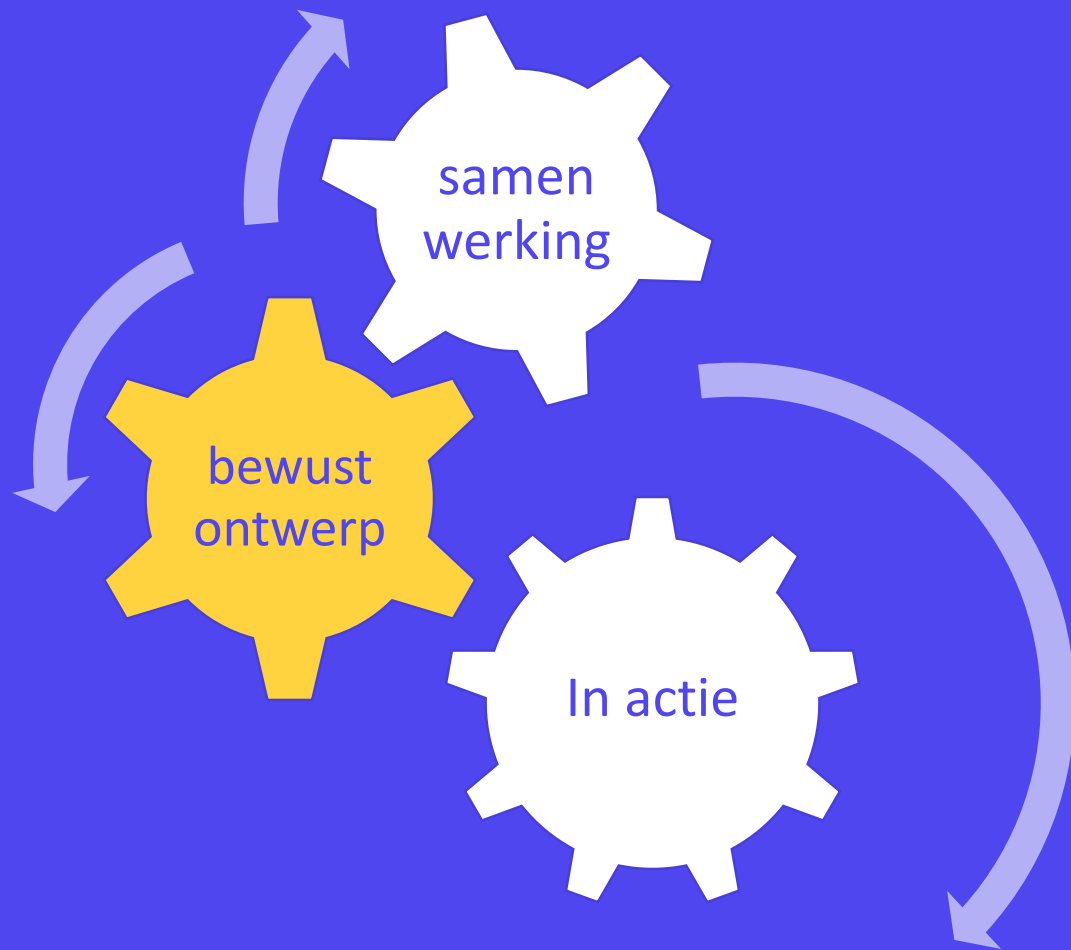
“

Sommige docenten vinden het bijna bedreigend om les te geven in een HLO: Is wat ik doe en doceer nog wel actueel?

[leidinggevende onderwijs]

”





ZORG



LOGISTIEK

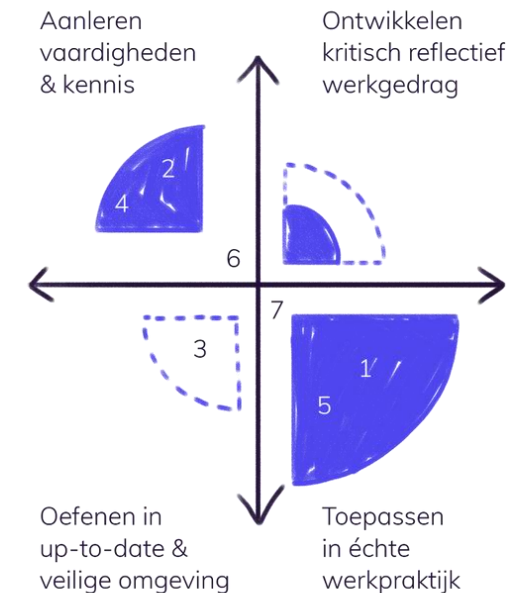
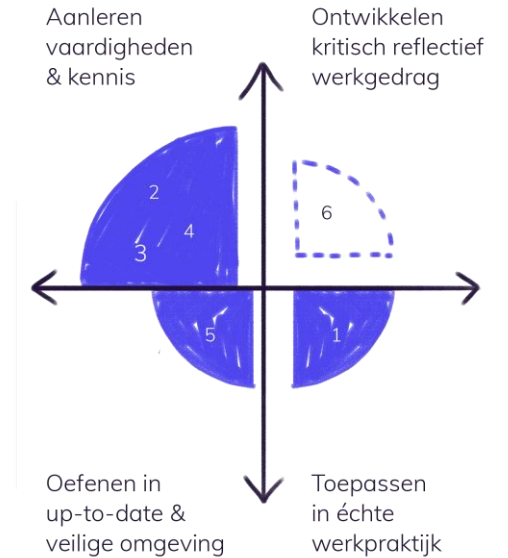


ENERGIETRANSITIE



Bewust ontwerpen

- Minstens 1 jaar nodig voor doordacht én gedragen ontwerp, met procesbegeleiding
- Alle facetten: inhoud | sociaal | ruimtelijk | instrumenteel | temporeel
- Op verschillende niveaus: operationeel maar ook tactisch en strategisch
- (Oud-)studenten/leerlingen en klanten (en examencommissies) niet vergeten in ontwerp
- (Klein) starten met wie wil, kartrekkers >> olievlekken



Tools

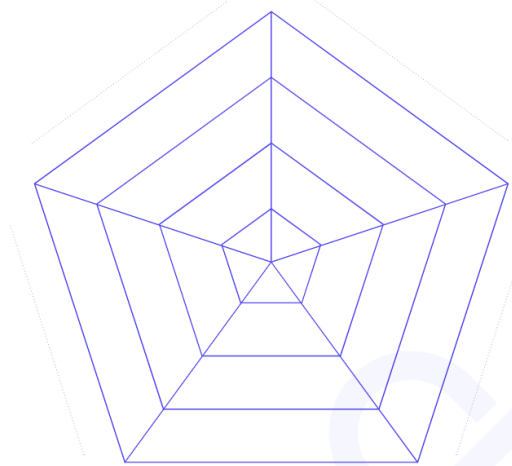
Het reflectieweb

naam & voornaam:

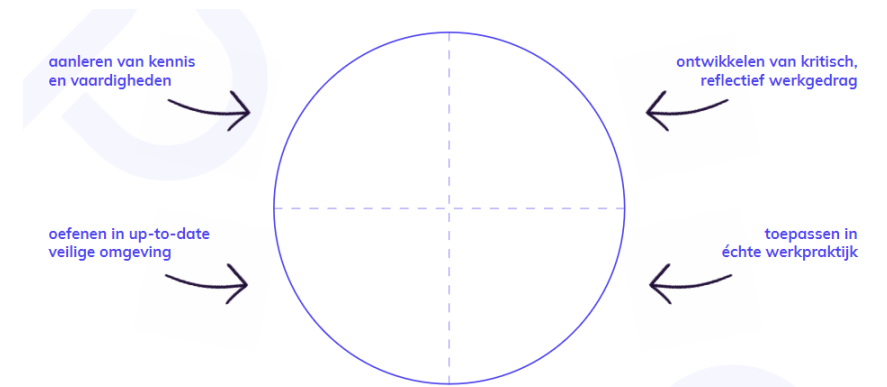
focuspunt:

- Inschalen dicht bij midden?
> Ik wil het kunnen, maar het lukt nog niet.
- Inschalen buitenste laag?
> Ik doe dit zelfstandig en zonder twijfelen.

aanknopingspunten:



ZORG



Toekomstige ...

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.



Aan de slag gaan met wat voorhanden is in de praktijk, betekent ook een meer grillig proces. Dus niet altijd de lineaire structuur die we vanuit het onderwijs gewoon zijn. Dat was wel loslaten...

[leerkracht/docent]



1 De geluksdriehoek

- Reflectie bij start van de praktijk over eigen mentale en fysieke gezondheid en de impact ervan op hun rol als zorgverlener

2 Zorg door de ogen van de patiënt

- *Opdracht bij arbeidsdagboek*
"Wat nemen in uit dit artikel mee naar de praktijk?"
"Wasrop hebben in specifiek ingezet tijdens de praktijk?",
"Welke aspecten zijn voor de zorgvrager waarmee te geconfronteerd worden in de praktijk belangrijk?"

3 Doelzoeker

- Toepassing van de Doelzoeker met zorgvragers in de praktijk

4 Het reflectieweb

- Toepassing van de opgestelde gesprekswijzer op zorgvragers in de praktijk



OOSTERHOUT

Mbo'ers Transport en Logistiek krijgen les tussen de heftrucks

De eerste tien studenten zijn deze week begonnen aan de nieuwe mbo-opleiding Transport en Logistiek in Oosterhout. Ondervindt op de bedrijfslocatie, benadrukt bestuursvoorzitter Rob Neutelings van Curio, „Tussen de magazijnstellingen en de heftrucks in.“

Studenten krijgen in de nieuwe opleiding theorie, praktijk en stage gebundeld aangeboden, om snel voor te kunnen sorteren op een baan bij één van de deelnemende bedrijven. De handte-

ningen voor een twejarige samenwerking tussen de gemeente, Curio, Logistiek Platform Amerstreek en ondernemers zijn afgelopen donsdag gezet bij transportonderneming Gefco op Weststad III. Met subsidie van de provincie en gemeente (beide 100.000 euro) worden leslocaties ingericht, ook bij Gefco.

Curio-voorman Neutelings: „Goed mbo-onderwijs vindt steeds minder plaats op school zelf en steeds meer in de beroepspraktijk. We noemen dat een hybride leeromgeving. Op die manier kunnen we nieuwe studenten en werknemers die zich willen om- of bijscholen in de prak-

tijk opleiden. Ik hoop dat we op deze manier meer mensen voor de logistiek interesseren. Ondernemers, overheid en onderwijs kunnen alleen samen de persoonsbestkorren oplossen.“

Volop werkgelegenheid
De wens voor een brede mbo-opleiding in transport en logistiek leeft al langer bij de gemeente en logistieke bedrijven. Er is volop werkgelegenheid en toekomst in de sector. Studenten worden opgeleid door professionals bij de bedrijven en krijgen les van Curio-docenten. Praktijk en theorie vinden elkaar op de werkvloer, waarbij de studenten kennis kun-

les tussen de heftrucks

Ik hoop dat we met hybride onderwijs meer mensen voor de logistiek interesseren
- Rob Neutelings, Curio

nen maken met de diverse ondernemers. Will Walzavens (voorzitter Logistiek Platform Amerstreek en directeur Gefco): „Dat de logistieke medewerkers van de toekomst hier in Oosterhout worden opgeleid, is belangrijk voor de hele regio. Zonder logistiek bestaat er

geen samenleving.“ Wethouder Dees Melsen (economie): „De bedrijven in de Amerstreek hebben grote behoefte aan goed opgeleide medewerkers in transport en logistiek, belangrijk voor de regionale economie.“

Wethouder Guus Beenhakker is niet minder enthousiast over de opleiding: „Wat zo mooi is aan dit initiatief, is dat we het onderwijs bijna naadloos met de praktijk verbinden. Nadat ze hun diploma's hebben gehaald, kunnen de studenten direct meedraaien in het bedrijf waarvoor ze hebben gekozen.“

- Palko Peeters



LOGISTIEK



Casus logistiek [provincie Noord-Brabant]

In de HLO in Oosterhout werd een beweging gemaakt van opleiden bij 1 bedrijf naar opleiden bij verschillende samenwerkend bedrijven. Het gaat om 6 MKB's/KMO's die geen volledige klas van 20 of 30 leerlingen/studenten op hun bedrijf kunnen laten werkplekleren. Bovendien kan een MKB/KMO ook niet alle leerlingen/studenten aannemen na hun studies. Vanuit deze beweegredenen, richtte beroepsopleider Curio samen met de bedrijven een HLO op:

- waarbij de leerlingen/studenten rouleren over de 6 bedrijven
- gespreid over 4 periodes (4 x 8-10 weken)
- de bedrijven telkens opleiden in hun logistieke expertise
- de leerlingen/studenten bij 4 bedrijven werken met arbeidscontract en loon
- het bedrijventerrein dichtbij de school ligt en bereikbaar is met de fiets/een busje



Bewust ontwerpen

En ook... Expliciet maken
van rolonduidelijkheid &
handelingsverlegenheid

Expliciteren van grenzen

- Tussen onderwijs & werkveld:
in taal, cultuur, manier van werken,...
>> essentieel in komen tot gedragenheid
- Tussen theorie & praktijk:
leerlingen/studenten leren om grenzen te
(h)erkennen, benoemen en bevragen
>> essentieel voor praktijkshock en reflectie

>> **Ontwikkelderuimte - écht samenwerken**



We krijgen nog vaak te horen:
Hier doen we het anders dan op
school

[leerling/student]



Bewust ontwerpen

Ruimtelijk & instrumenteel

- Schaalvoordelen van multi-gebruik
> 'school niet alles zelf in huis'
- Bedrijventerreinen - huurovereenkomst
- Plaats van & voeling met school...?
- Schaal? Leerecosysteem & waardecreatie



“

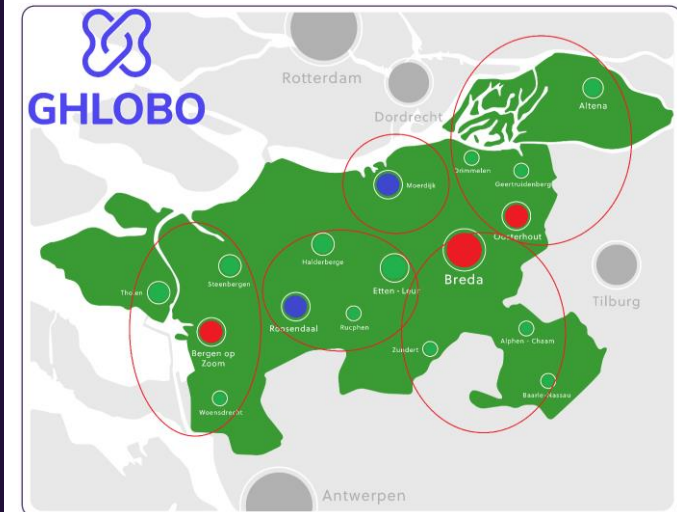
Ik vind een initiatief waar er op regionaal niveau ingezet wordt op multi-gebruik van leermiddelen een prachtige denkpiste. Als we als school willen meegaan met de moderne technische strategieën

“

We moeten weg van: Leren doe je op school, werken in de praktijk. Tegelijkertijd is de werkplek niet automatisch een goede leerplek.

[onderzoeker]

”



Bewust ontwerpen

Simulatieruimtes | *Third spaces*

- Kracht van veilige up-to-date tussenruimtes
- Gekoppeld met diepgaande reflectie



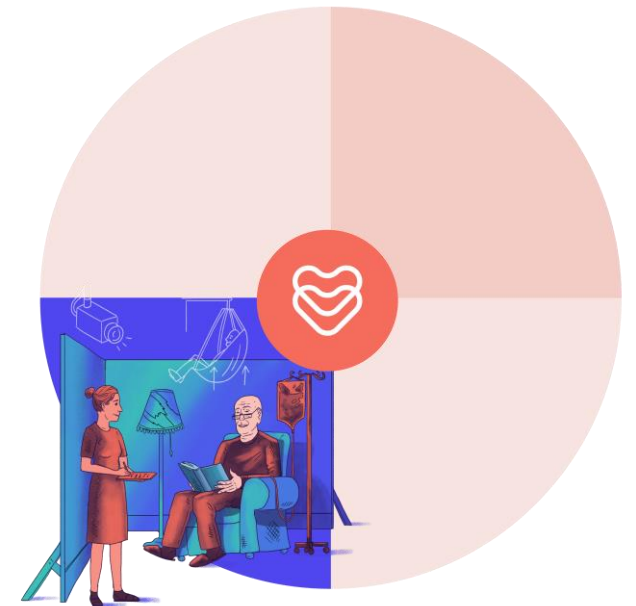
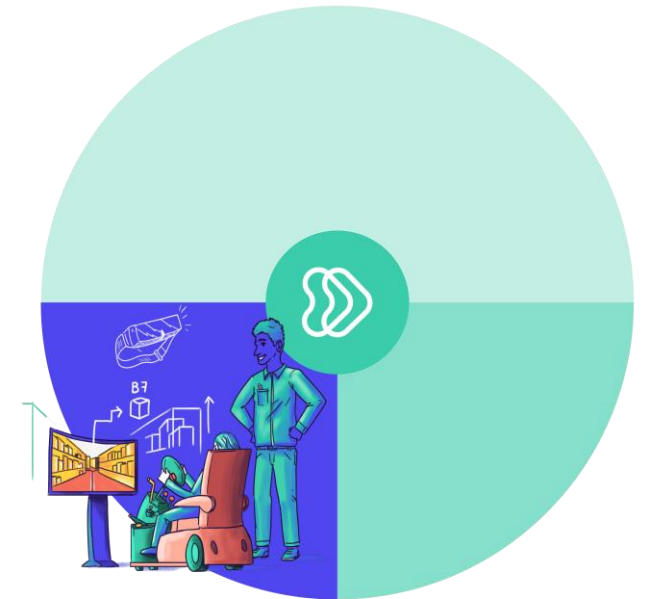
We horen echt wel vaak: Dat weet je toch wel? Hoe lang zit je hier al? Je moet dat toch wel kunnen? Ik zou soms graag wat meer oefenen, fouten mogen maken.

[leerling/student]



Als we vragen naar ervaringen van de stage, komt daar vaak niet meer uit dan iets dat ze nog lastig vinden.

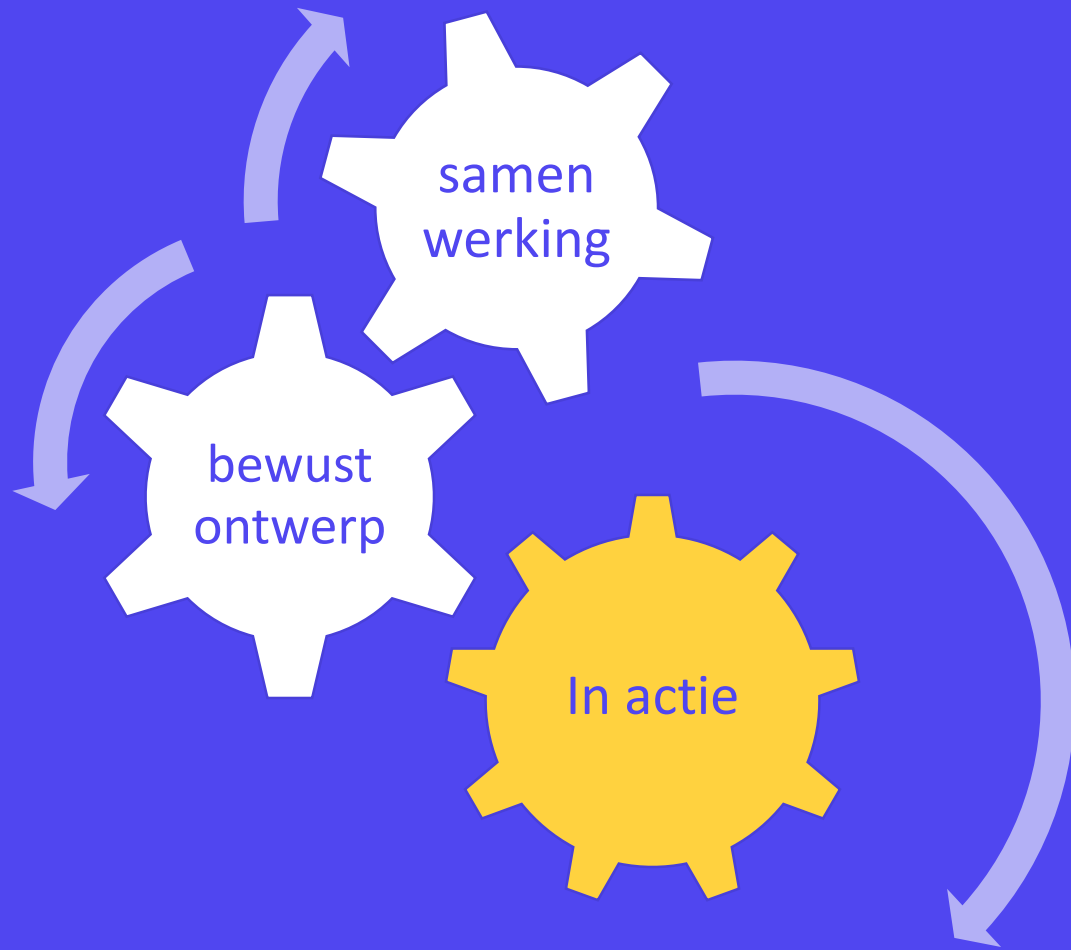
[leerkracht/docent]



Bewust ontwerpen

- Kracht van veilige up-to-date (mobiele) tussenruimtes
- [Kwartier Z](#) (zorg) & logistieke straat
- En... de temporele overwegingen





ZORG



LOGISTIEK



ENERGIETRANSITIE

In actie

- Leerwerkprocessen en werksituaties expliciteren
- Ervaringen bieden
- Ontwikkelingsruimte zoeken

Professionalisering

- ... in groeien in (nieuwe) begeleidende rol bij werkpleklers >>aandacht voor rolonzekerheid!
- ... in begeleiden van diepgaande reflectie en zelfregulatie bij leerlingen/studenten
- ... als gezamenlijke kansen (gedeelde vormingen volgen met leerling - leerkracht - bedrijf)
- ... als intervisie tussen verschillende HLO's

>> iedereen in HLO = lerend



De leerlingen zijn hier niet de redders van de shift. Ze zijn hier in eerste instantie om te leren en in het beroep te groeien.

[HR zorginstelling]



In actie

Verduurzaming



Na verloop van tijd wordt het taaier: kwartiermakers vertrekken naar een volgend innovatief initiatief, stakeholders haken af, het draagvlak kalft af en betrokkenen trekken zich weer terug op de eigen eilanden.

[Ilya Zitter]



In actie

Verduurzaming

- Bewust ontwerp (niet enkel operationeel) met pioniers
- Tijd & middelen voorzien in: ontwerp-, ontwikkel & blijvende uitvoerende kosten



Durf pionieren. Voorbij de 'ja maars'. Dan komt er komt iets en daar is het enthousiasme! Dan is het een kwestie van middelen doorpakken en kijken wat werkt.

[leidinggevende school]



In actie

Verduurzaming

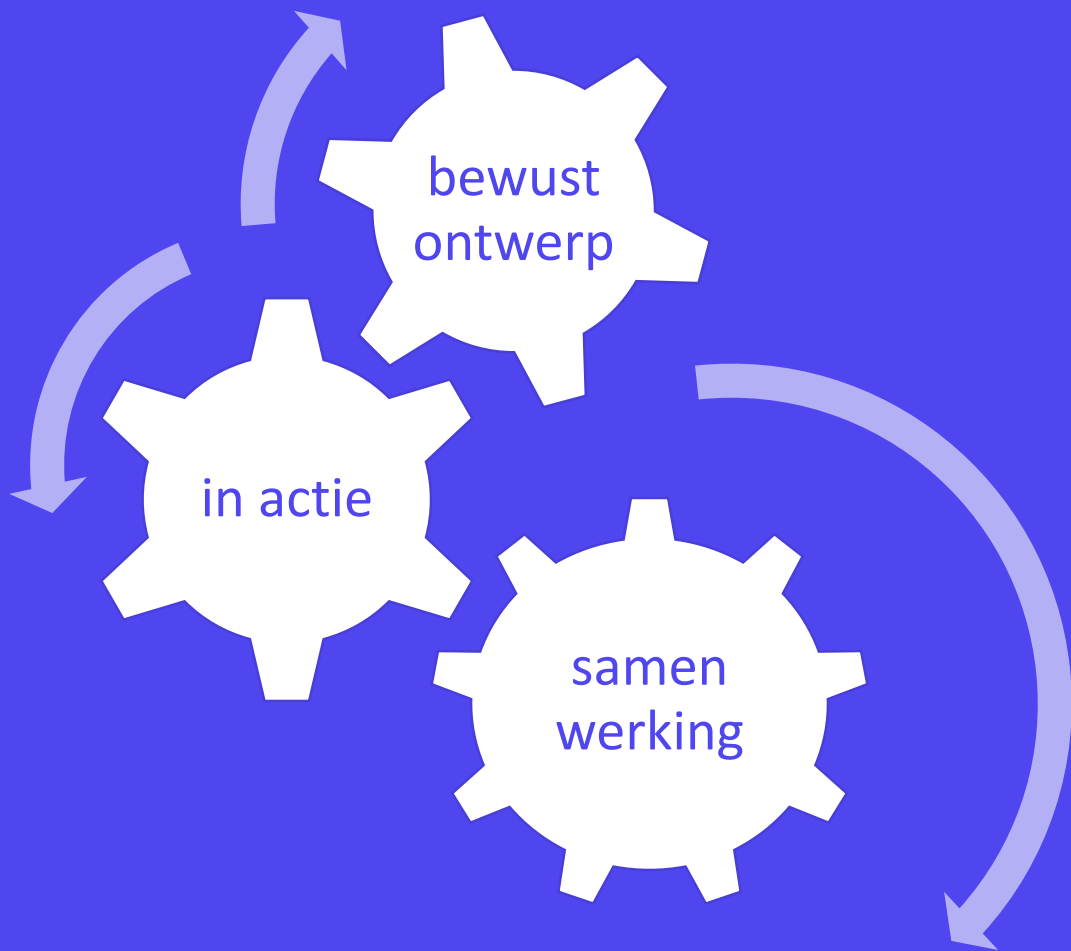
- Wins & waarde in focus blijven houden
- Leidinggevenden en beleidsmakers betrokken voorbij de 'geknipte lintjes'
- Brugmomenten en blijvende bruggenbouwers
- Leerecosystemen & waardecreatie als sleutel



Het is mooi dat de intentie uitgesproken wordt om te gaan samenwerken met een persmoment en een lintje erbij. Maar... als alles vervolgens in de schuif belandt, heb je daar niet veel aan.

[bruggenbouwer]





ZORG



LOGISTIEK



ENERGIETRANSITIE

Sara.VanWaes@provincieantwerpen.be

